

Hvem er fanget i myter?

I årene etter Freud er psykoanalysen med jevne mellomrom erklært død og maktesløs – passé, uvitenskapelig, uinteressant. Populærkulturen sier paradoksalt det motsatte.

TEKST

Kari Høydahl

Karl Eldar Evang

PUBLISERT 5. januar 2011

PSYKOLOGI

DEBATT: IN TREATMENT

At psykoanalyse inntar en så fremtredende plass i serier som *Sopranos* og *In Treatment*, avspeiler en dypere stemning i kulturen, skriver Høydahl og Evang i dette innlegget, som er en respons på intervjuet «Filmindustrien fanget i Freud-myten» fra forrige nummer.

Ingen skal tro at psykoanalyse inntar en så fremtredende plass i svært populære serier som *Sopranos* og *In Treatment* uten at det avspeiler en dypere stemning i kulturen. Hollywood er populærkultur – og lever av å fange opp slike strømninger. Psykoanalyse er en del av denne populærkulturen.

Voksende interesse

Kan tv-seriene og mottakelsen av dem være et speilbilde på en økende og mer nyansert interesse for hva en psykologisk endringsprosess kan innebære? Det virker som det er

en utbredt – og voksende – interesse og fascinasjon for det dybdepsykologiske perspektivet. I Norge viser denne økende interessen seg på mange plan, som ved stappfulle møter på Litteraturhuset om psykoanalytiske temaer, og debatter i Morgenbladet og Klassekampen.

Stigmatisert terapi

I desemberutgaven av Tidsskriftet har psykolog Jan-Martin Sannes Berge et interessant intervju med professor og psykoanalytiker Glen Gabbard om hvordan psykologer fremstilles i filmindustrien. Gabbard uttrykker i intervjuet at han ble interessert i forholdet mellom terapi og film fordi han syntes filmindustrien stigmatiserte og latterliggjorde både psykisk lidelse og terapi. Ifølge Gabbard er unntak her Dr. Weston i *In Treatment* og dr. Melfi i *Sopranos*, hvor terapi blir fremstilt langt nærmere virkeligheten, og seriene engasjerer mange. Terapimetodene i disse seriene har en grunntenkning fra psykoanalytisk forståelsesmåte. Gabbard peker på at han ikke tror at filmindustriens terapivinkling bidrar til å påvirke hva som drives av terapi i det virkelige liv.

Det ligger antydningvis i Jan-Martin Sannes Berges måte å stille spørsmål til Gabbard på at psykoanalyse tilhører gamle dager, at metoden er passé. Han stiller også Gabbard spørsmålet: «Er så psykoanalysen egentlig vitenskapelig død, til tross for at populærkulturen klamrer seg fast til den?» Gabbard svarer nei, at mange mennesker ønsker å bli forstått i dybden.

Psykoanalysen er høyst aktuell

Vi ser at psykoanalyse og psykoanalytiske behandlingsmetoder er høyst aktuelle i dag, med eller uten divan, og ofte søkes av mennesker med mer komplekse problemer. I de mange tiårene som har gått siden Freud lanserte sin teori og metoddesign, har psykoanalysen utviklet nye begreper, andre intervensjonsmåter og endringer av terapeutrollen. Men viktige grunnsteiner er der fra Freud, blant annet en forutsetning om at vi mennesker er oss ubevisst en rekke forhold ved oss selv.

Motsatt av påstanden, som blir framført igjen og igjen, om at psykoanalysen er død og begravet, kan det komme til å bli tydeligere at psykoanalysen er høyaktuell nettopp i vår tid. Kanskje er interessen uttrykk for en slitenhet av flimmermedietidens flakkende stimuli, et ønske om å gå mer tett på det personlige, det intrapsykiske og relasjonelle – hvor menneskets komplekse og motsetningsfulle impulser og uttrykk synliggjøres, og hvor det ubevisste inntar en helt sentral plass i menneskeforståelsen.

kari.hoydahl@gmail.com

karl.eldar.evangel@gmail.com

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 48, nummer 1, 2011, side

Kari Høydahl, psykolog i privatpraksis og psykoanalytiker.

KONTAKT: kari.hoydahl@gmail.com

Karl Eldar Evang, Medlem av Menneskerettighetsutvalget i Norsk psykologforening